

InnoEnergy - världens största Innovationsfabrik

Av *Henrik Ståhl*

Skapad 27 sep, 2010

Härom månaden invigdes InnoEnergy, ett gigantiskt europeiskt innovationsprojekt lett av ett konsortium bestående av 36 partner från näringslivet och forskarvärlden. Från Sverige deltar ABB, KTH, Uppsala Universitet och Vattenfall. InnoEnergy är en europeisk kraftsamling för att få ut innovativa energiprodukter på marknaden och starta upp ett 60-tal nya företag som profilerar sig med hållbara energilösningar. Med en budget på 6 miljarder kronor har InnoEnergy kallats världens största innovationsfabrik.

Initiativtagare till InnoEnergy är EU-institutionen Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT), som definierat samarbetet som ett kunskaps- och innovationscommunity. Under EIT:s styrelsemöte i Budapest den 16 september, 2009 gick startskottet för InnoEnergy, men det dröjde till den 28 maj i år tills det svenska benet av InnoEnergy invigdes på KTH i Stockholm.

Med en årlig budget på 1,5 miljarder kronor är det tänkt att InnoEnergy ska pågå fram till 2014.

Sex kompetenscenter

InnoEnergy är organiserat i sex kompetenscenter eller regionala hubbar med ansvar för att koordinera varsitt innovationsområde inom hållbar energi. Sverige och Mälardalen är ett av dem med forskningsområdena smarta elnät och ellagring på sitt bord.

De andra kompetenscentren är Benelux (intelligenta energieffektiva byggnader och städer), Spanien och Portugal (förnybar energi), Alperna (konvergering av förnybar energi och kärnkraft), Polen (ren kolkraft) samt Tyskland (energi ur kemiska bränslen).

Att Sverige får koordinationsansvaret för två så viktiga områden som smarta elnät och ellagring ser Ola Alterå, statssekreterare på Energidepartementet, som ett kvitto på Sveriges ledande roll i omställningen till ett hållbart energisystem.

Nyckelindikatorer

En sjättedel av den europeiska storsatsningen hamnar alltså i Sverige. Det omfattar 12 patent och uppskattningsvis 500 nya arbetstillfällen.

Men det är inte säkert att Sverige tilldelas exakt en sjättedel av de 1,5 miljarder kronorna som InnoEnergy's årsbudget är.

– Det kan bli mer eller mindre. Det beror på hur bra projektet går i konsortiet och ett antal nyckelindikatorer som antal start-upp-företag, patentutveckling, produktifiering

och hur många studenter vi examinerar, säger Ramon Wyss, vicerektor på KTH och samordnare för InnoEnergy.

Smarta elnät

Att Sverige får ansvar för forskningsområdet smarta elnät innebär att forskning om nya IT-lösningar för elbranschen också hamnar här, enligt Ramon Wyss.

– Dagens elnät är inte byggt för modern eldistribution. Via internet kan man sälja och köpa tjänster på ett helt nytt sätt, betonar han.

– Smarta elnät bidrar också till ett mer eleffektivt system eftersom det gör att man kan styra sin elförbrukning och köpa elen när den är som billigast.

Ramon Wyss tror att InnoEnergy kommer att leda till ett erkännande av den kompetens som finns i Sverige inom energiområdet. Och Europa kommer att visa framfötterna inom området smarta elnät, där USA annars kommit betydligt längre.

– Samarbetet kommer att stärka innovationskraften i Europa i konkurens med USA och Asien.

Forskarskola med 80 doktorander

Företagen och universiteten som är delaktiga i InnoEnergy har redan sparkat igång flera projekt. ABB kan med sin spetsteknik inom kraftöverföring bidra med innovativa lösningar för smarta och effektiva elnät och de vill använda den planerade stadsdelen Norra djurgårdsstaden i Stockholm som en demoanläggning för smarta elnät.

KTH och Uppsala universitet planerar att om några år starta en forskarskola med cirka 80 doktorander som utvecklar nya idéer för smarta elnät och energilagring. Joseph Nordgren, vicerektor på Uppsala universitet, framhåller att Uppsala med sin framgångsrika batteri- och elektricitetsforskning i Ångströmlaboratoriet har stor potential att skapa framgångsrika företag och produkter inom ellagringsområdet. – Nu ska vi bilda ett aktiebolag, som kommer att heta InnoEnergy AB Sverige, och tillsätta en vd, berättar Ramon Wyss avslutningsvis och tillägger att redan nu sysselsätter InnoEnergy ett 20-tal personer i Sverige.